

*December 1989
Kjartan Baldurson*

Prolog

Måske er han virkelig blevet et røvhul, et gennemført dumt egoistisk svin? Han står med skrævende ben og glør gennem vinduet ud på mørket. Det er fyldt med skravlede snefnug, der opløser sig til vand i samme sekund de rammer parkeringspladsen.

En af de ansatte står dernede i skjortærmer og blå slips og råber et eller andet uartikuleret, overmodigt fuldemandssnak. Han kan ikke skelne slipset herfra, men han ved, at det er med rensdyr, sne og reklame for Tuborg. Manden åbner for gylpen og pisser svajende op af en papircontainer fra Averhoff.

Han træder lidt tilbage for ikke at blive set. Også han er i hvid skjorte, der strammer over de brede skuldre, men slipset er gråt med en marineblå stribe. Folk siger om ham, at han har karisma som en vækkelsesprædikant fra Arkansas.

Skrivebordsstolen giver efter under hans vægt. Med lukkede øjne kan han mærke hvordan spiritussen får kroppen til at dreje.

Verden er fyldt med røvhuller. Han er bare et af mange. Kunne han have gjort det anderledes? Måske ... men han er ikke nogen romantiker. Det har han aldrig været. Han er gået hen og blevet kynisk. Nej, det hedder realistisk, pragmatisk ... en handlingens mand. Også hvad angår kvinder! Han har bare svært ved at slippe ud af sin rolle. Han er bedst til at spille "Ham der har magten", når de leger. Hun forventer vist også, at det er det, han gør. Eller gør hun? Han har haft svært ved at formulere, hvor glad han er for hende. Hvor meget det betyder for ham at være sammen med hende.

Når han stikker næsen helt ned til skriveunderlaget, kan han stadig fornemme hendes duft.

Det kunne blive andet og mere end banal utroskab. Men han tør ikke, når det kommer til stykket. Det koster økonomisk, og det er besværligt. Konen og han har en form for afmålt kammeratskab derhjemme. Kammerater har han ikke mange af, efter han skiftede side.

En af de forhenværende, en trykker der er troppet op til festen, skulle altid være morsom med den samme standardreplik, hver eneste gang han sad til højbords:

- Ah, det var godt, men der manglede sgu pomfritter i varm mælk!

Her til aften tog kollegerne så fusen på ham. Den store pladsmand fra udleveringen med cykelstyroverskægget havde iført sig kokkehue og forklæde og var sprunget frem fra køkkenet med et fad, ligeså snart tallerknerne var båret ud og der blev gjort klart til osten. Jo da ... selv han kunne ikke lade være med at grine med ved synet af sin gamle ven, der måtte stikke gafflen i de mælkesvampede pomfritter, mens folk hujede og råbte. Men han havde gjort det på afstand.

Han skred heller ikke ind, selvom det efterhånden var blevet en tradition, at tidligere ansatte kunne finde på at dukke op, som om det var en åben familiefest og ikke en julefrokost i en privat virksomhed. Typisk dem som lige var gået på efterløn, eller folk som var blevet afskediget i en af de mange rationaliseringsrunder. De teede sig, som om det var dem, der ejede fabrikken.

De har åbnet vinduerne til personalekantinen, og han kan svagt høre Birthe Kjær synge om den knaldrøde gummibåd. Nu sidder hans gamle kolleger nede i kantinen i deres branderter og svælger i nostalgiske beretninger om fortidens heltedåd. Om strejker og ballade, og om hvor gode de alle sammen har været til at dække over hinanden. De griner af de samme historier, de enes sikkert om at rakke ham ned, de råber op om alt det, de ikke vil finde sig i og har det hele i munden.

På mandag vil de være fromme som lam, fordi de ved, at de ikke længere kan gå andre steder hen for at få et arbejde. I hvert fald ikke til den løn. Og de ville ikke ane, hvad de skulle stille op, hvis de vidste, at beslutningen om firmaets salg allerede er taget, og at man om kort tid vil skide højt og flot på husaftaler og fratrædelsesgodtgørelser. Til den tid vil de blive prikket ud en efter en.

Det var sgu sjovere at være tillidsmand. Dengang han kunne snakke habitten af en arbejdsgiver.

Man kan ikke være venner med alle. Og så må man skære igennem og leve med, at de synes, man er blevet et røvhul. Åh, ja ... Det med Børge var noget svineri.

En kulderysten går gennem ham. Det plejer ikke at trække fra vinduet, men skjorten er våd af sved. Han vil rejse sig, men er ved at vælte papirstakkene på gulvet. Dækningsbidrag, produktivitetsstatistik, månedens ordretilgang.

Branchen forandrer sig. Der er overkapacitet, og man underbyder hinanden, tager ordrer ind kun for at fylde maskinerne op. Og de store kunder ansætter konsulenter udelukkende til at finde fejl i tryksagerne, så de kan opnå dekort i prisen. En ny leder er kommet til i den øverste top. Ung fløs fra handelshøjskolen med diverse diplomer og langt cv. Bornert som en amerikaner og med en masse opstyltede teorier. Han springer rundt fra branche til branche, som

en teenager, der ikke kan vælge, om han vil spille fodbold eller gå til dans. De grafiske fag har han ikke forstand på, og hjertet kommer aldrig til at banke for tryksager. Det er nærmest et mantra for hans type, at de ikke må gro fast og ikke få et personligt forhold til noget eller nogen. Gad vide, hvilken position der er tiltænkt ham selv? For de kan da ikke undvære ham? Det er jo ham, der har fingeren på pulsen, ham der kender folkene på gulvet og ved, hvordan de skal takles, når der skal ske store omstruktureringer.

Musikken er forsvundet, lige så brat som den kom. Den svage resonans fra kompressorerne nede i kælderens slår som en dump susen i øregangen. Mørket har fortættet sig. Kontoret er indhyllet i uformelige skygger. Baldurson, den stolte islænding, er sgu ikke bange for noget. Og hvis han er det, er der i hvert fald ingen, som opdager det.

Han rejser sig fra skrivebordet, tænder en lampe i hjørnet og går hen til reolen, tager en mappe frem og bladrer gennem ligegyldige ferielister fra et forgangent år. Her er det, han søger. Målingerne fra 1980 og 1981 ved dybtrykmaskinerne, som viste fem til ni gange højere koncentration af toluendampe end den tilladte grænseværdi. Nu er maskinerne pillet ned, og nye offsetpresser er sat op. Ingen kan bevise noget længere. Og Børge har for længst rengjort sin sidste trykcylinder. Nu ligger han ovre på Vestre Kirkegaard og har ikke brug for den friske luft.

Papirerne? Hvorfor har han ikke smidt dem ud?

Bag mappen står en flaske og to ukurante glas, der ikke er vasket af. Det er fra sidst, Anton besøgte ham. Den gamle pedantiske krakiler, der gror til i sine fagforeningsprotokoller og referater, som om han kan fastholde sandheden for en eller anden eftertid, der er fløjtende ligeglåd.

Han skænker en whisky i det højeste glas. En Chivas, 12 år gammel. Hvis han havde siddet blandt andre i et lystigt selskab, ville han have ladet den gyldne væske hænge på glasset og givet sig tid til at nyde den langsomt. Nu kyler han den bare ned.

Det banker på døren. Spiritussen brænder stadig i svælget, men han lader hurtigt fingrene løbe gennem frisuren og finder den rette kropsholdning frem, før han åbner. Så vender han sig med et suk og giver plads med en gestus hen imod sofaarrangementet.

– Kom nu og sæt dig, siger han pirreligt og skynder sig at lukke mappen til, inden han lader sig falde ned i lænestolen med front mod vinduet.

Så mærker han en uventet skarp smerte i baghovedet. Forbavset registrerer han, hvordan han vil vende sig om og sige noget, men kroppen lystrer ham ikke, og han kan ikke høre sin egen stemme

Uddrag af romanen "Mord mellem linjerne" Forlaget Radius 2012

som andet end en gurglen. Han synes, han skimter sin søn komme løbende over græsset og hører hans kalden. Det må være vigtigt. Skuffelsen lyser ud af ansigtet, mens han forgæves spejder efter fodbolden, men konturerne er forvrængede som i et spejlkabinet, og nu lyder det næsten som Børge, der fløjter kampen af. Og Børge er jo død! Det er meningsløst. Selv falder han forover, og det føles, som om alle hans erindringer knuses mod betongulvet.

Da han bliver fundet mandag morgen af vikaren fra rengørings-selskabet ISS, er blodet størket og har skabt et indviklet landskab af sorte floder og søer i hans lyse hår og på den hvide skjorte.